

Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
Yıl: Temmuz 2018 Cilt-Sayı: 11(3) ss: 18-25

Academic Review of Economics and Administrative Sciences
Year: July 2018 Vol-Issue: 11(3) pp:18-25

<http://dergipark.gov.tr/ohuiibf/>

ISSN: 2564-6931

DOI: 10.25287/ohuiibf.433627

Geliş Tarihi / Received: 13.06.2018

Kabul Tarihi / Accepted: 26.07.2018

Araştırma Makalesi

Research Article

İMALAT SEKTÖRÜ FİRMA KARLILIĞININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE İÇİN BİR UYGULAMA

Serdar ÖZTÜRK¹
Buket ALTINÖZ²

Özet

Bu çalışmanın amacı imalat sektöründe faaliyette bulunan firmaların karlılığının ekonomik büyüme etkisini araştırmaktır. Bu amaçla Türk imalat sektöründe yer alan 101 imalat sanayi firmasına ait 1995-2016 verileri doğrultusunda söz konusu ilişki panel ARDL yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları hem kısa hem de uzun dönemde panel autoregressive distributed lag model (ARDL)'nin dayandığı temel tahminciler olan pooled mean group (pmg), mean group (mg) ve dynamic fixed effects (dfe) ile elde edilen bağımsız değişken katsayısının pozitif olduğunu göstermiştir. Buna ek olarak yapılan Hausman test sonuçları tercih edilmesi gereken tahmincinin pmg ve dfe olduğuna işaret etmiştir. Sonuçta imalat sektöründe faaliyette bulunan firmaların karlılığındaki artışın ekonomik büyümeyi artırdığı sonucun ulaşılmıştır. Bu sonuç firma karlılığının imalat sektörü gelişimine katkıda bulunacağı görüşü doğrultusunda ekonomik büyümeye katkıda bulunduğunu kanıtlayarak, imalat sektörünün büyümenin temel dinamiği olduğu görüşünü doğrulamıştır.

Anahtar Kelimeler : İmalat sektörü, BIST, Karlılık, Büyüme, ARDL

Jel Sınıflandırılması : B21, B22, C23.

THE EFFECT OF MANUFACTURING SECTOR FIRM PROFITABILITY ON ECONOMIC GROWTH: EVIDENCE FROM TURKEY

Abstract

The aim of this study is to investigate the economic growth effect of the profitability of firms operating in the manufacturing sector. For this purpose, in accordance with 1995-2016 data of 101 manufacturing firms in the Turkish manufacturing sector, the relationship is analyzed using the panel autoregressive distributed lag (ARDL) method. The analysis results showed that the independent variable coefficient obtained by pooled mean group (pmg), mean group (mg) and dynamic fixed effects (dfe), which are the main predictors of panel ARDL in both short and long run, is positive. In addition, the Hausman test results indicated that the estimator, which should be preferred, is pmg and dfe. The result is that the increase in the profitability of firms operating in the manufacturing sector has increased the economic growth. This conclusion confirms that the manufacturing sector is the basic dynamics of growth, providing that the profitability contributes to economic growth in view of its contribution to the development of the manufacturing sector.

Key Words : Manufacturing sector, BIST, Profitability, Growth, ARDL

Jel Classification : B21, B22, C23.

¹ Prof. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, İİBF, serdarozturk@nevsehir.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0650-0244>

² Doktora Öğrencisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, SBE, bukettaltinoz@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4276-4821>

GİRİŞ

Ekonomik büyümenin nedenleri ve arkasında yatan mekanizmalar uzun yıllardır iktisat literatüründe tartışıla gelen bir konu olmuştur. Bu doğrultuda imalat sektörünün gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde ekonomik büyüme üzerinde önemli bir etkisi olduğu bilinmektedir. Nitekim büyüme ve kalkınmanın temel bir göstergesi olarak toplam çıktı üretiminin artması imalat sektörünün gelişimi ile yakından ilişkili olup, bu üretim artışı imalat sektörünün ve dolayısıyla bu sektörde faaliyette bulunan firmaların mali ve finansal durumu ile ilgili bir takım göstergelerindeki gelişimden kaynaklanmaktadır.

Kaldor (1966)'a göre özellikle ikinci dünya savaşı sonrası dönemde gelişmiş ekonomilerin büyüme yörüngesindeki önemli bir stil, sanayi büyümesi ile ekonominin bütünü arasındaki ilişkidir. Bu görüş Kaldor'un birinci kuralının kökenini oluşturmaktadır ki bu kural, üretim artışı ile GSYH artışı arasında yakın bir ilişki olduğuna dayanır. Bu yasa kısaca "üretim büyümenin temel dinamiğidir" şeklinde tanımlanabilir. Bu görüş çerçevesinde uzun vadeli bir ekonomik büyümenin sağlanmasının ancak ülke düzeyinde üretim artışı ile mümkün olacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Üretim artışı ise esas olarak "mal" üretimi bağlamında ele alındığında imalat sektörünün kritik önemi vurgulanmış olmaktadır. Sektörde faaliyette bulunan firmaların performansları ise yalnızca kurum içi bir fayda ve avantaj sağlaması yönüyle değil aynı zamanda sektörün gelişimi ve ülke çapında büyüme ve kalkınmaya desteği açısından da önemlidir.

Bu çalışmanın amacı Borsa İstanbul'da faaliyette bulunan imalat sektörü firmalarının karlılık göstergelerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini 1995-2016 dönemi için incelemektedir. Bu amaç doğrultusunda yapılan çalışma ile literatüre sağlanan katkı ilk olarak imalat sektörünün büyümeye yönelik etkisinin firma bazında ele alınacak olmasıdır. Bununla amaç imalat sektörünün gelen üretim ve büyüklük göstergeleri yerine bu sektörü oluşturan her birimin performansına ilişkin göstergelerin kullanılması ile daha somut kanıtlar elde edilmesidir. Bir diğer katkı ise yöntemle ilişkindir. Buna göre çalışmada panel veri seti için pool mean group (pmg), mean group (mg) ve dynamic fixed effects (dfe) tahmincilerine dayanan panel autoregressive distributed lag (ARDL) yöntemi uygulanmıştır. Konuya ilişkin mevcut literatürde yer alan çalışmalarda bu yöntemin kullanılmamış olması göz önüne alındığında ve yöntemin sağladığı avantajlar doğrultusunda yöntemsel bir avantaj da sağlanmış olacaktır. Nitekim panel ARDL yönteminin dayandığı üç temel tahminci ve bir Hausman testi uygulanarak en uygun tahminci seçiminin belirlenme olasılığı analiz sonuçlarına hem bir esneklik hem de netlik kazandırmaktadır.

Bu amaçlar ve sağlanacak olan katkılar etrafında çalışmanın izleyen bölümünde imalat sektörünün gelişmekte olan ülkeler açısından önemi ve ekonomik büyümeye olası etki kanalları teorik görüşler ve ampirik çalışmalar çerçevesinde sunulacaktır. Sonraki kısım çalışmanın uygulama aşamasından oluşmakta ve bu bölümde öncelikle konuya ilişkin analizde kullanılan veri seti tanımlanarak temel araştırma metodolojisine yer verilecektir. Metodolojiyi takiben ampirik sonuçlar raporlanacaktır. Son olarak sonuç bölümünde ise temel bulgular özetlenerek, mevcut literatürle bir karşılaştırma ve politika önerileri yapılacaktır.

I. TEORİK VE AMPİRİK LİTERATÜR İNCELEMESİ

İmalat sektörünün ekonomik büyüme üzerindeki etkisini anlamak öncelikle teorik çerçevede söz konusu etki kanallarının incelenmesi ve ardından uygulama sonuçlarının bu kavramsal çerçeve ile uyumluluğunun karşılaştırılmasını gerekli kılmaktadır. Nitekim çalışmanın bu bölümünde öncelikle imalat sektöründeki gelişmelerin ekonomik büyümeye olası yansımaları teorik kapsamda ele alınmış, ardından mevcut uygulamalı literatüre yer verilmiştir.

I. I. Teorik Literatür: Kavramsal Çerçeve

Kaldor (1966)'a göre üretimi büyümenin motoru yapan iki önemli neden vardır. İlk olarak üretimin kendisi hem statik hem de dinamik olarak artan getirilere tabidir. İkincisi ise imalat sektörü genişledikçe ve azalan getirilere tabi diğer sektörlerden emek faktörünü çektikçe, bu faaliyetlerdeki üretkenlik otomatik olarak artar, çünkü emeğin ortalama ürünü marjinal ürününün üzerindedir. Böylece daha hızlı bir imalat sektörü büyümesi, GSYH büyümesinin ve yaşam standartlarının en önemli kaynağı olan ekonomideki verimlilik artışını da beraberinde getirir (Adugna, 2014:2).

Thomas (2003) imalat sektörünün üç ana temasını belirlemiştir. Birincisi üretimin çözümlere dayalı bir yüksek inovasyon modeline dönüşmesidir. İkincisi, rekabetçiliğin ve verimlilik artışının sürdürülmesinin anahtarı olan teknoloji ve inovasyona bağlılıktır. Üçüncüsü ise imalat sektörünün diğer sektörlerle yayılan inovasyon ve üretkenliğe öncülük etmesidir. İmalat sektörünün bu özellikleri artan getiri sayesinde ekonomik büyümeyi artırmaktadır. Pons-Novell ve Viladecans-Marsal (1998)'a göre, GSYH artışı ile sanayinin üretim artışı arasında pozitif bir ilişki vardır. Sanayi sektörünün diğer üretken sektörlerle göre daha yüksek verimlilik artışları yaşayabileceği söylenebilir, çünkü sanayi sektörü teknolojik ilerlemeyi daha kolay bir şekilde içselleştirerek genel ekonomide büyüme neden olabilir.

Sonuçta ekonominin büyümesi, ekonomideki imalat sektörünün seviyesinden veya miktarından büyük ölçüde etkilenmektedir. Ekonomideki üretim çıktısı ne kadar yüksek olursa, ulusal çıktı aynı şekilde yükselecek ve üretim faktörlerinin verimliliğini de artıracaktır. Emek verimliliği, uzmanlaşma ve sektördeki kazanç artışı nedeniyle imalat sektöründe bir büyüme sağlayacaktır. Bu şekilde birbirini besleyen yapı, imalat sektöründeki yenilik ve teknolojik ilerleme, üretim faktörü verimliliği ve beraberinde ekonomik büyüme getirecektir.

I. II. Ampirik Literatür

İmalat sektörünün ve dolayısıyla yurtiçi üretimin ekonomik büyüme ve kalkınmaya etkisini araştıran çeşitli çalışmalar literatürde yer almaktadır. Szirma ve Verspagen (2015), üretimin katma değer payı ile kişi başına GSYH artışı arasındaki ilişkiyi 92 ülke verisinden hareketle sabit etkiler ve rassal etkiler ve Hausman-Taylor yöntemlerini kullanarak araştırmışlardır. Söz konusu ilişki 1950-1970, 1970-1990 ve 1990-2005 yılları olmak üzere üç dönem için incelemiş ve sonuçları hizmet sektörü ile karşılaştırmışlardır. Elde ettikleri sonuçlar öncelikle üretimin eğitim ve gelişim aşamasına bağlı olarak kişi başına GSYH'ya olan katkısına dikkat çekmektedir. Ayrıca üretimin, yeterli düzeyde beşeri sermayeye sahip olmaları koşuluyla, düşük ve bazı orta gelirli ülkeler için bir büyüme motoru olarak hareket ettiğini kanıtlamışlardır.

Necmi (1999) Kaldor'un teorisinin 1971'li yılların hızlı sanayileşme hikâyesinin ötesinde hala geçerli olup olmadığını, 1960-1994 dönemi ve 45 gelişmekte olan ülke için araştırmıştır. Sonuçlar Kaldor'un "üretimin büyümenin motoru olduğu" görüşünü araştırmaya dahil edilen gelişmekte olan ülkeler için doğrulamıştır. Gelişmiş ülkeler için aynı tezi araştıran bir başka çalışma ise McCausland ve Theodossiou (2012) tarafından yapılmış ve 1992-2007 dönemi için büyük ölçüde geçerli olduğu sonucuna varmışlardır.

Fagerber ve Verspagen (1999) imalatın sadece gelişmiş ülkelerde değil, gelişmekte olan ülkelerde de büyümenin temel dinamiği olduğunu 1970-1980 dönemi için kanıtlamışlardır. Dasgupta ve Singh (2006) ise 1990'dan 2000'e kadar olan dönemde gelişmekte olan 48 ülkeye yönelik kesitsel bir regresyon çalışması yaparak, üretimin büyümenin motoru olduğunu göstermişler ancak hizmet sektörünün de o dönemde imalat sektörü ile benzer bir rol üstlendiği sonucuna ulaşmışlardır. Kathura ve Raj (2013) 1994-1995 ve 2005-2006 döneminde Hindistan için bir araştırma yapmışlardır. Buna göre üretimin GSYH'daki azalan payına rağmen Hindistan'da imalat sektörünün yine de büyümenin temel bileşeni olduğunu kanıtlamışlardır.

Adugna (2014) Etiyopya için ekonomik büyüme üzerinde imalat sektörünün etkisini araştırmıştır. 1980-2009 dönemini kapsayan çalışmada Kaldor tezi test edilmiş ve modelin tahmin

sonuçları imalat sektöründeki birim yüzde değişimin ülkedeki ekonomik büyümeyi yüzde 24 oranında artırdığını göstermiştir. Buna ek olarak imalat sektörünün emeğin verimliliğini de önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Su ve Yao (2016) sektörel bilgileri kapsayan geniş çaplı bir veri seti ile yaptıkları analizde imalat sektörünün üç önemli özelliğini vurgulamışlardır. Birincisi imalat sektörünün büyüme oranındaki düşüş, hem kısa hem de uzun dönemde hizmet sektörünün büyümesini de olumsuz yönde etkileyecektir. İkincisi imalata yönelik teşvikler teknolojik birikim hızını büyük ölçüde artırmaktadır. Son olarak üçüncüsü, orta gelirli ekonomilerde imalat sektörünün artan payı, beşeri sermaye ve ekonomik kurumların kullanımını etkinleştirir. Ayrıca çalışmanın analiz sonuçları, imalat sektörünün orta gelirli ülkeler için ekonomik büyümenin temel dinamiği olduğunu göstermiştir.

Yapılan literatür araştırması imalat sektörünün ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin ağırlıklı olarak sektörel bazda araştırıldığını, firma bazında bir çalışmanın yapılmadığını göstermiştir. İmalat sektöründe faaliyette bulunan firmaların ise bu sektörün gelişimi ve büyümesi ile yakından ilişkili olduğu göz önüne alındığında mevcut literatüre ek olarak bu çalışmada firma ölçeğinde yapılan analiz literatüre önemli bir katkı sağlayacaktır.

II. İMALAT SEKTÖRÜ FİRMA KARLILIĞININ EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

İmalat sektöründe 1995 yılından günümüze faaliyette bulunan Borsa İstanbul firmalarının karlılık oranlarının ekonomik büyümeye ne yönde ve ne ölçüde etki edeceği bu bölümde incelenmiştir. İlk olarak çalışmada kullanılan veri seti ve yöntem metodolojisi tanıtılmış ve ardından ampirik bulgular raporlanmıştır.

II. I. Veri Seti

İmalat sektöründeki firmaların karlılığının Türkiye ekonomisinin önemli bir makroekonomik göstergesi olan ekonomik büyümeye etkisini araştırmak için BİST’de işlem göre imalat sanayi firmalarının karlılık oranlarından yararlanılmıştır. Çalışmanın bağımsız değişkeni olarak ekonomik büyümeyi temsil eden yıllık GSYH artış oranı temel alınmış ve 1995-2016 dönemi için Dünya Bankası veri tabanından elde edilmiştir. Bağımsız değişkenler ise BİST’de işlem gören 101 imalat sanayi firmasına ait 1995-2016 dönemi için hesaplanmış olan muhasebe temelli firma karlılık göstergeleridir. Al-Matari, Al-Swidi ve Fadzil (2014) ile Salim ve Yadav (2012) çalışmaları göz önüne alınarak muhasebe temelli performans göstergesi içerisinde yer alan aktif karlılık, özsermaye karlılık, net kar marjı³ ve bu göstergelerden elde edilen bir temel bileşen çalışmanın bağımsız değişkeni olarak analize dâhil edilmiştir. Söz konusu firma karlılık göstergesi verileri FİNNET 2000 web sitesinden temin edilmiştir. Tüm değişkenler analizde logaritması alınmış bir şekilde kullanılmıştır.

II. II. Yöntem

Firma karlılığının ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmak üzere oluşturulan temel bir panel veri modeli şu şekildedir:

$$GSYH_{it} = \alpha + \beta Karlılık_{it} + \mu_{it} \quad i=1, \dots, N; t=1, \dots, T \quad (1)$$

³ Çalışmada firma karlılık göstergesi olarak kullanılan karlılık oranları yaygın olarak şu şekilde hesaplanmaktadır:

Aktif Karlılık = net kar / net varlıklar

Özsermaye Karlılık = net kar / özsermaye

Net Kar Marjı = net dönem karı / net satışlar

Denklemden i ve t sırasıyla kesit ve zaman boyutunu temsil etmektedir. Bağımlı değişken olarak modelde yer alan *Karlılık*, muhasebe temelli firma performans göstergelerinden seçilmiş aktif karlılık, özsermaye karlılık ve net kar marjı değişkenlerinin bir bileşimidir. *GSYH* bağımlı değişkeni ise yıllık ekonomik büyüme artışı olarak modelde yer almaktadır.

Çalışmada öncelikle serilerin durağan olup olmadığı araştırılmış ve bunun için Levin vd. (2002) tarafından geliştirilen LLC panel birim kök testi uygulanmıştır. Temel bir LLC birim kök testi modeli şu şekilde tahmin edilmektedir:

$$\Delta\gamma_{it} = \beta_i + \delta\gamma_{it-1} + \sum_{k=1}^z \rho_k \Delta\gamma_{it-k} + \theta_{it} + \vartheta_t + \mu_{it} \quad (2)$$

Denklemden yer alan Δ birinci fark operatörünü, z gecikme uzunluğunu β_i ve ϑ_t sırasıyla birime özgü sabit ve zaman etkilerini yansıtmaktadır. LLC birim kök testinde δ katsayısının tüm birimler için homojen olduğu varsayılmaktadır.

LLC birim kök sınaması yapıldıktan sonra ekonomik özgürlüğün firma performansı üzerindeki etkisini test etmek için Pesaran vd. (1999) tarafından geliştirilen Panel Autoregressive Distributed Lag (Panel ARDL) model kullanılmıştır. Panel ARDL modeli grup tahmincisi (mean grup-mg), havuzlanmış grup tahmincisi (pooled mean grup-pmg) ve dinamik sabit etkiler modeline dayanmakta ve temel panel ARDL denklemi şu şekilde oluşturulmaktadır:

$$GSYH_{it} = \sum_{k=1}^p \phi_{ik} GSYH_{i,t-k} + \sum_{k=0}^q \partial_{ik} Karlılık_{i,t-k} + \mu_i + \varepsilon_{it} \quad (3)$$

Panel ARDL yöntemi için hata düzeltme modeli ise şu şekilde formüle edilebilir:

$$\Delta GSYH_{it} = \delta_i (GSYH_{i,t-1} - \theta_t Karlılık_{it}) + \sum_{k=1}^{p-1} \vartheta_{ik} \Delta GSYH_{i,t-k} + \sum_{k=0}^{q-1} \alpha_{ik} \Delta Karlılık_{i,t-k} + \mu_{it} + \varepsilon_{it} \quad (4)$$

Yukarıdaki eşitlik kısa dönem dengesini ve hata düzeltme katsayısını vermektedir. Buna göre δ_i hata düzeltme parametresi olup, negatif ve istatistiksel olarak anlamlı olması beklenir.

II. III. Ampirik Bulgular

Çalışmanın analiz kısmında ilk olarak serilerin durağan olup olmadığı Levin-Lin-Chu birim kök testi ile sınanmıştır. Sonuçlar aşağıda tablo 1'de sunulmuştur. Buna göre bağımlı değişken olarak kullanılan GSYH değişkeninin düzeyde durağan olduğu, karlılık değişkeninin ise birim kök içerdiği yani durağan olmadığı görülmektedir.

Tablo 1. Birim Kök Testi Sonuçları (Düzey)

LLC		
	İstatistik (adjusted-t)	Olasılık (p-value)
<i>GSYH</i>	-2.26296	0.0118
<i>Karlılık</i>	2.1e+13	1.0000

Serilerin farklı derecelerden durağan olması durumunda uygulanacak olan en optimal yöntem günümüzde ARDL yöntemi olarak bilinmektedir. Bu doğrultuda çalışmada panel ARDL yöntemi ile Türk imalat sektöründe yer alan 101 firmanın karlılık göstergesinin Türkiye'nin ekonomik büyümesi üzerindeki etkisi bu yöntemle test edilmiştir. Yöntem temel olarak pooled mean group (pmg), mean group (mg) ve dynamic fixed effects (dfe) tahmincilerine dayandığından, söz konusu tahmincilerle ilişkin sonuçlar aşağıda tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde pmg tahmin sonuçları hem kısa hem de uzun dönemde karlılığın ekonomik büyüme üzerinde pozitif yönlü bir etkisi olduğunu göstermekte ve her iki dönem için katsayıların istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlenmektedir. Bir diğer panel ARDL tahmincisi olarak kabul edilen mg sonuçları da karlılık değişkeninin hem kısa hem de uzun katsayısının pozitif olduğunu gösterirken söz konusu etki kısa dönemde istatistiksel olarak anlamlıdır. Son olarak dfe sonuçları da pmg sonuçları ile aynı yönde olup istatistiksel olarak anlamlıdır. Öte yandan karlılık değişkeninin kısa dönemde iki dönem gecikmeli katsayı tahmin sonuçları her bir tahminci için negatiftir. Sonuçta panel ARDL test sonuçlarının söz konusu ilişki için karlılığın uzun dönemde ekonomik büyümeye olumlu yansımaları olacağı şeklindeki teorik görüşleri destekler niteliktedir.

Tablo 2. Panel ARDL Tahmin Sonuçları (Bağımlı Değişken: GSYH)

Uzun Dönem Katsayılar	PMG	MG	DFE
Karlılık	3.05e-19 (0.024)**	-0.0003 (0.636)	3.10e-19 (0.031)**
Hata Düzeltme Katsayısı			
ECT	-0.9078 (0.000)*	-0.9507 (0.000)*	-0.9399 (0.000)*
Kısa Dönem Katsayılar			
Karlılık (D1)	0.0013 (0.000)*	0.0014 (0.001)*	3.31e-19 (0.062)***
Karlılık (D2)	-0.0007 (0.000)*	-0.0008 (0.000)*	-1.99e-19 (0.031)**

*, ** ve *** sırasıyla %1, %5 ve %10 istatistiksel anlamlılık düzeylerini ifade eder.

Katsayı tahmini yapıldıktan sonra panel ARDL tahmincilerinin her birinden elde edilen sonuçlar farklılık göstermektedir. Bu durum göz önüne alınarak temel tahmincilerin hangisinin esas alınacağı konusunda yardımcı bir test niteliğinde olan Hausman testi hem mg ile pmg arasında bir seçim, hem de mg ile dfe arasında bir seçim yapmak açısından analizin bir diğer aşamasını oluşturmaktadır.

Tablo 3. Hausman Test Sonuçları

Tahminci	Chi ²	Olasılık (p - value)
MG, PMG	0.19	0.6624
MG, DFE	0.00	0.9993

Tablo 3'te yer alan Hausman test sonuçları ilk olarak mg ve pmg arasında, pmg'nin tercih edildiğini ifade eden boş hipotezin sınanması için uygulanmıştır. Buna göre olasılık değerlerinin her iki sonuç için de istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ve böylece mg'ye karşı pmg ve dfe tahmincilerinin tercih edilmesi sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan analiz sonucunda tüm tahmincilerin karlılığa ilişkin katsayı sonuçları pozitif olmasına karşın Hausman testi sonucunda temel alınacak olan pmg ve dfe tahmincilerinin katsayı değerleri burada önem kazanmaktadır. Buna göre uzun dönemde pmg ve dfe sonuçları firma karlılığının ekonomik büyüme üzerinde mg sonuçlarına kıyasla hem kısa hem de uzun dönemde daha büyük bir etkide bulunacağını ifade eder.

SONUÇ

İmalat sektörünün gelişiminin özellikle gelişmekte olan ülkelerin hızlı ekonomik büyüme sağlaması bakımından önemli olduğu görüşü geçmişten günümüze kabul görmektedir. Buna bağlı olarak mevcut literatürde konuyla ilgili pek çok çalışma yer almakta ve bu görüşü destekler nitelikte sonuçlar sunmaktadır. Ancak bunlara ek olarak konuya bir de firma bazında yaklaşmanın imalat sektörünün gelişiminin bu firmalar aracılığıyla sağlanması nedeniyle gerekli olduğu söylenebilir. Nitekim bu çalışmada Türk İmalat sektörü firmalarının ekonomik büyümeye etkisi 1995-2016 dönemi için panel ARDL yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Uygulama sonuçları imalatçı firmaların karlılıklarının ekonomik büyümeye olumlu bir etkisi olduğunu göstermiştir. Öte yandan bu etki oldukça küçük olarak değerlendirilebilir. Bu durum imalat sektörü firma karlılığının ekonomik büyümeye doğrudan etkisinin daha az ancak dolaylı etkisinin daha büyük olduğunu çağrıştırmaktadır. Zira imalat sektöründe faaliyette bulunan firmaların karlılık artışının yansımaları ilk olarak sektörün büyümesi ve gelişimine yönelik olacaktır. Sektörden yaşanan bu gelişme ise ardından ekonomik büyüme artışını getirecektir.

Sonuçta firmaların sergiledikleri finansal ve mali performans sektörel bir etki ortaya çıkararak ülkenin bütününe bir yansıma neden olacaktır. Bu bakış açısı esasında ekonomik büyüme gibi bir makroekonomik göstergenin ekonominin üretici birimleri olarak adlandırılan firmalardan bağımsız olarak düşünülmemeyeceği sonucunu doğurmaktadır. Bu sonuç kalabalık bir üretici firma sayısına sahip söz konusu sektör için uygulanacak olan teşvik ve sübvansiyon politikalarının, işgücü eğitim programlarının, AR-GE ve inovasyon desteklerinin yalnızca firmaların kalkınmasına değil, aynı zamanda uzun vadede ekonominin bütününe olumlu geri dönüşler sağlayacak birer politika olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Adugna, T. (2014). "Impacts of Manufacturing Sector on Economic Growth in Ethiopia: A Kaldorian Approach". *Journal of Business Economics and Management Sciences*, 1(1), 1-8.
- Al-Matari, E. M. vd. (2014). "The Measurements of Firm Performance's Dimensions". *Asian Journal of Finance & Accounting*, 6(1).
- Dadush, U. (2015). "Is Manufacturing Still a Key to Growth?". *OCP Policy Paper*, No: PP-15/07.
- Dasgupta, S. & Singh, A. (2006). "Manufacturing, Services and Premature Deindustrialization in Developing Countries". *United Nations University World Institute of Development Economic Research Paper*, No: 2006/49.
- Fagerberg, J. & Verspagen, B. (1999). "Modern Capitalism in the 1970's and 1980s". Web: <http://www.tik.uio.no/InnoWP/archive/wpno002-1999.pdf>.
- Fingleton, B. & McCombie, J. S. L. (1998). "Increasing Returns and Economic Growth: Some Evidence for Manufacturing from the European Union Regions". *Oxford Economic Papers*, 50, 89-105.
- Kaldor, N. (1966). "Causes of the Slow Rate of Economic Growth of the United Kingdom: An Inaugural Lecture". Cambridge University Press.
- Levin, A. vd. (2002). "Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties". *Journal of Econometrics*, 108(1).
- McCausland, D. & Theodossiou, I. (2012). "Is Manufacturing Still The Engine of Growth?". *Journal of Post Keynesian Economics*. 35(1), 79-93.

- Necmi, S. (1999). "Kaldor's Growth Analysis Revisited". *Applied Economics*. 31, 653-660.
- Pesaran, M.H., Shin, Y. & Smith, R.J. (1999). "Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels". *Journal of the American Statistical Association*, 94(446).
- Pons-Novell, J. & Viladecans-Marsal, E. (1998). "Kaldor's Laws and Spatial Dependence: Evidence for the European Regions". 38. *European Congress of the Regional Science Association*, Vienna, Austria.
- Salim, M. & Yadav, R. (2012). "Capital Structure and Firm Performance: Evidence from Malaysian Listed Companies". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 65.
- Su, D. & Yao, Y. (2016). "Manufacturing as the Key Engine of Economic Growth for Middle-Income Economies". *Asian Development Bank Institute Working Paper*, No: 573.
- Szirma, A. & Verspagen, B. (2015). "Manufacturing and Economic Growth in Developing Countries, 1950-2005". *Structural Change and Economic Dynamics*. 34, 46-59.
- Terzi, H. & Oltulular, S. (2004). "Türkiye'de Sanayileşme ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensel İlişki". *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 5(2), 219-226.